Španělsko

ČÍSLO 2
ROČNÍK I
1. ČERVNA 1937
Kč 2·–

Útočné heslo obhájců španělské demokracie:

pasaremos!
prorazíme!

ORGÁN VÝBORU PRO POMOC DEMOKRATICKÉMU ŠPANĚLSKU

Československý lazaret na místě svého určení

Jeden ze čtrnácti

První československý lazaret Jana Amose Komenského dojel šťastně do Španělska. Je to téměř dva roky, co jsme čtli:
Tragické následky footballu. Zdařilá operace srdce... (Moravské noviny ze 16. VII. 35.) Skvělý výkon venkovského lékaře. (A-Zet ze 17. VII. 35.) Zázračná operace zachránila mladý život... Obtížné sešívání rány na srdci. Hoch unikl o vlásek jisté smrti. (Polední ostravský deník.)
Tolik novinové titulky. Pak přišla pojednání v odborných lékařských časopisech o skvělém výkonu asistenta chirurgického oddělení nemocnice v Uherském Hradišti MUDra Karla Holubce.
V ČSR je deset případů sešití srdečního svalu. Jedním z nich je případ sešití probodnutého srdce pekařského učedníka v Uherském Hradišti. Operace, kterou prováděl MUDr. K. Holubec, se zdařila; pacient se uzdravil, pracuje dál a rozváží pečivo.
Před nedávnem novinové titulky ohlašovaly jinou událost, tentokrát více méně skromně: odjel do Španělska I. čsl. lazaret Jana Amose Komenského za vedení Dra K. Holubce.
Dr. Holubec je synem českého učitele a studoval jako chudý synek studovat může, těžce. Probíjel se kondicemi, sourozenci byli také na studiích. Vystudoval, pracoval v nemocnicích a ústavech. Před rokem se oženil. Pak přišlo to, co je dnes v popředí světového zájmu: napadení Španělské demokracie a lidu, nejdříve vzbouřenými generály, pak německými, italskými, mezinárodními fašisty. Chystala se pomoc. Humánní pomoc španělskému lidu, jehož nejlepší synové často beze zbraně umírali neošetřeni. A výbor pro pomoc demokratickému Španělsku připravoval vyslání prvního čsl. lazaretu Jana Amose Komenského. Jako konkretní pomoc a jako oznámení Španělům, že v ČSR mají lidé srdce na pravém místě, že dovedou dát a pomoci, když je toho nejvíce potřebí.
Nehlučnou formou bez nějaké reklamy sebraly se potřebné prostředky — přes 300.000 Kč.
Zařízení lazaretu bylo koupeno a nyní bylo třeba lidí oddaných a povolaných, kteří by šli pomoci a byli odhodláni snad se i nevrátit. Dr. Holubec byl mezi prvními, kdo se přihlásili a dnes již hájí čest čsl. lékařství v soutěži s dobrovolníky téměř všech kulturních zemí na světě. To jest jeden ze čtrnácti, kteří odešli.

L. MILDE:

Kdo nejde s námi...

Nic neznám lepšího v dni nedělní a svátky,
než hovor o válečném hlaholu,
když někde u těch Mongolů
jsou samé masakry a zmatky.

U okna stoje, sklenku vypiješ
a vidíš po řece plout pestrých člunů řady;
a pak vesele si večer domů jdeš
a medíš si, že mír je u nás tady.

To, pane soused, řeč je taky má.
Bodejť se všechno pomlátilo!
Ať svět je vzhůru nohama!
jen u nás ostaň to, jak bylo. *(Goethe, Faust.)*

Tajemství úspěchu automobilových závodů, krkolomných produkcí a sensačních procesů je v tom, že můžete prožívat všechno jejich vzrušení, aniž jste se vydávali v jakékoli nebezpečí, že pohled na lidi nebo koně, kteří se do úpadu štvou, je provázen zvýšeným pocitem vlastního pohodlí, vlastní blahobytné nečinnosti.
Na skále pod Barrandovem pracovali kdysi dělníci. Spíš viseli než stáli při své práci, každý chybný krok znamenal smrt. Při pouhém pohledu na ně se točila hlava. Na terase v restauraci stáli dva blahobytní páni a chvíli je mlčky pozorovali: „Když se tak člověk na ně dívá," povídal jeden z nich, „to si teprv pořádně dovede vážit svýho živobytí, a hned to pivo líp chutná!"
Jel jsem nedávno ve vlaku a manželé, kteří byli v mém kupé, se právě tak bavili o Španělsku. „Ať se tam ti Španělé třeba všichni pobijí – co je nám do toho? Co bychom se do toho my pletli! Nám je dobře, my tu máme mír, my se můžeme na to klidně dívat. A to se ještě najdou takoví blázni a dělají přednášky a posílají tam peníze, kdyby to radši dali na nezaměstnané!
Udělat tak tribuny kolem madridských zákopů, takové, aby bylo dobře vidět aspoň kukátkem, jak granát rozmetává lidská těla na kusy, jak zkřivil obličej raněný voják, jak se tank rozbil a pohřbil posádku! Udělat takové tribuny, kde by nebylo nebezpečí, a chtít za každé místo tisíce – všechny milionářky by byly v Madridu a všechny optické krámy by byly vyprodány. Všechny sbírky, které se pořádají ve prospěch Španělské vlády by nevynesly tolik, jako toto divadlo hrůzy, poskytnuté na pospas blahobytným divákům, těšícím se z vlastní bezpečnosti a ze vzrušení při pohledu na tu hrůzu!
Nemějme příliš za zlé lidem, kteří nikdy duševně nepřerostli čtyři stěny svého pokoje a sobecký okruh svého já. Nikdy neprožili skutečnou bídu a bolest, nikdy nepocítili tragiku drtivého neštěstí. Jejich jednotvárná zajištěná existence nepronikla do hloubky života. Co se jich přímo netýká to je jim jen divadlem, hraným pro jejich potěšení, aby se trochu vzrušili ve své nudě.
Není takových lidí u nás mnoho. Víc je těch, kteří mají strach. Svět je plný napětí, každou chvíli může někde nastat výbuch. Přikrčme se raději, aby nás nikdo neviděl, nemíchejme se do ničeho, abychom nevyvolali osudnou katastrofu.
„Co tě nepálí, nehas", je heslo, vymyšlené pro ustrašeného člověka. Divná životní moudrost! Hoří na druhém konci města, mne to nepálí, já nebudu hasit, počkám až se požár rozšíří, až zachvátí můj dům!
Jenomže mnohé z těch, kdo moudře pronášejí hloupá přísloví, pálí ten požár víc než koho jiného. Pro jejich špatné svědomí. Neprávem nabyté peníze ustrašeně cinkají v jejich pokladnách, zlato na rámech jejich obrazů, na barokních postelích a na cigaretových špičkách bledne před jejich očima při vzpomínce na Madrid a na Valencii. Vyhraje-li Španělsko, vyhraje-li skutečné Španělsko, bude tohle všechno ještě moje?" Špatné svědomí vždycky slyší růst trávu.
Generál Franco je spasitel. Byť tak vzdálen, přece bojuje – tak si myslí – za jejich barokní postele, za jejich zlato, za jejich neprávem nabyté peníze. Generál Franco je vlastenec. Pro lidi se špatným svědomím, ten dům, který mají, ten pokoj plný drahých tretek je vlastí. Generál Franco je osvoboditel od bolševismu. Pro lidi se špatným svědomím je bolševikem každý, kdo usiluje o sociální spravedlnost.
Proto je nutno hasit co pálí, hasit činnost těch, kdo zachraňují svou vlast všem společnou před požárem. Jenomže – co je platno strkat hlavu do písku? Svět už není mosaikou malých zemí, z nichž každá může žít pro sebe a nestarat se o jiné. Stát už není mosaikou feudálních hrabství, z nichž jedno ani neví, co se děje ve druhém.
Svět je ohromný stroj, a nepatrná porucha otřese celým mechanismem.
Proto má španělská válka osudový smysl pro nás víc než pro jiné. My všichni, jejichž život má trochu vzdálenější ústřední bod, než vlastní kapsu a vlastní pohodlí, kdo jsme Čechoslováky nejen podle křestního listu, ale také cítěním, kulturou a společenstvím, jsme pochopili od první chvíle, že pušky namířené proti Madridu, míří i proti Praze.
I ti, kdo s počátku byli získáni falešnou propagandou, přecházejí stále houfněji do našeho tábora, do tábora účinné pomoci demokratickému Španělsku. V něm se sejde na konec celý národ až na několik zarytých odpůrců demokracie, kteří nedělají rozdílu mezi vlastnictvím a vlastenectvím.
Ne. Dnes nelze sedět na vysoké a bezpečné tribuně a dívat se, jak „někde u těch Mongolů jsou samé masakry a zmatky".
Tam na jihu se vede evropská válka o evropskou budoucnost. A my víme: španělská fronta je i v Československu a Československo je i na španělské frontě! A proto pomáháme.

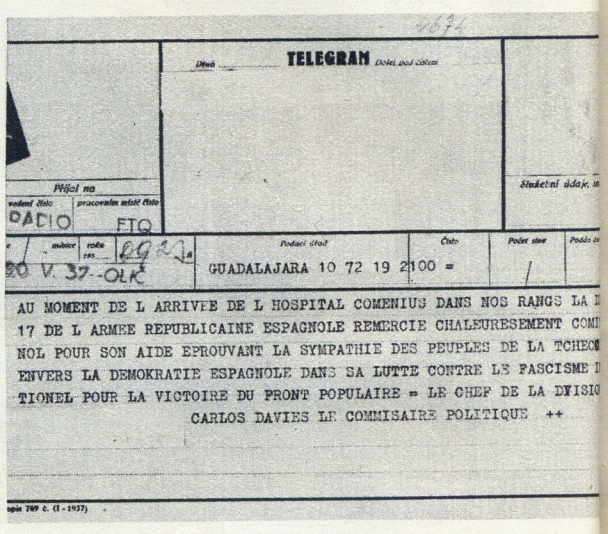
TELEGRAM

Příjem na
RADIO FTO
20. V. 37.-OLK
Podací úřad: GUADALAJARA 10 72 19 2100 =

AU MOMENT DE L ARRIVEE DE L HOSPITAL COMENIUS DANS NOS RANGS LA D
17 DE L ARMEE REPUBLICAINE ESPAGNOLE REMERCIE CHALEUREUSEMENT COMI
NOL POUR SON AIDE EPROUVANT LA SYMPATHIE DES PEUPLES DE LA TCHECO
ENVERS LA DEMOKRATIE ESPAGNOLE DANS SA LUTTE CONTRE LE FASCISME I
TIONEL POUR LA VICTOIRE DU FRONT POPULAIRE = LE CHEF DE LA DIVISIO
CARLOS DAVIES LE COMMISAIRE POLITIQUE ++

Ve chvíli příjezdu lazaretu Jana Amose Komenského do našeho území, děkuje 17. divise španělské republikánské armády vřele Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku, spatřujíc v tomto jeho činu projev sympatií československého lidu ke španělské demokracii v boji proti mezinárodnímu fašismu za vítězství Lidové fronty. Velitel divise Carlos Davies, politický komisař.

Z Albacete se lazaret už dostal mezi vojáky, jak o tom svědčí telegram, který tu uveřejňujeme. Nyní bylo zřízeno při lazaretu ještě také oddělení pro zubní lékařství, takže bude o pacienty postaráno po všech stránkách. Hoden svého jména, bude lazaret konat na frontě i v zázemí ušlechtilé dílo lidskosti, bude šířit dobré jméno republiky, bude symbolem naší solidarity se španělskou demokracií.

Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku
vyslal do Španělska 15člennou lékařskou výpravu s úplně vybavenou nemocnicí pro 120 osob, nákladem půl milionu korun.
Čím jsi přispěl ty?
Nové členy a dary přijímá:
VÝBOR PRO POMOC DEMOKRATICKÉMU ŠPANĚLSKU
PRAHA II., NÁRODNÍ TŘ. 24

Zleva do prava: Dr. Holubec, inž. Eisner, pí Holubcová, MUC. Šling, dr. Elik, dr. Laufer, Veselská, dr. Veselá, Vlček, dr. Bulaty, Hůrková, MgPh. Petránková, Doubrava, Fišer.

Československý lazaret Jana Amose Komenského, dospěl s celým osazenstvem na španělskou frontu a dnes je už v plné práci, pomáhaje vládnímu vojsku.

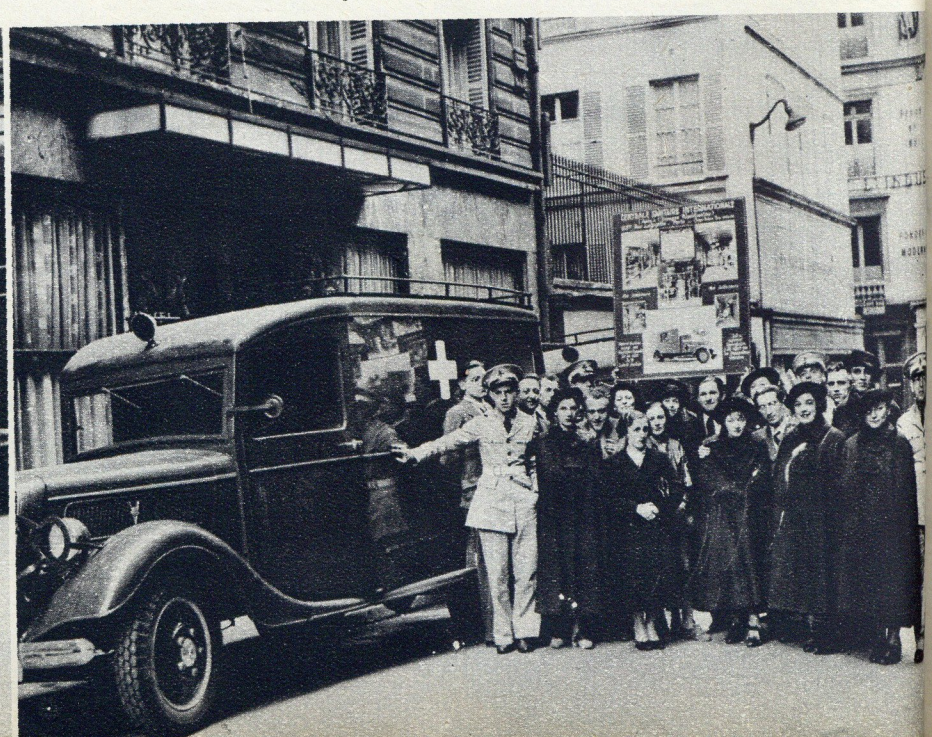

Pomáhejme, aby jiní pomohli nám!

Deset měsíců již přihlíží ohromené lidstvo s utajeným dechem a téměř bezmocně, jak se přepadený demokratický španělský národ za strašlivých obětí a s nevídaným hrdinstvím brání válečné mašinerii zdivočelého mezinárodního fašismu. Stále surovější zločiny, které fašistická soldateska páše před očima světa na bezbranném španělském lidu jenom proto, že se pokorně nesklonil pod její feudální bič, otřásající čím dále tím více svědomím světa. Země by se pod námi zatřásla, kdyby mohla jedním hlasem vykřiknouti v prosté lidské rozhořčenosti proti krvavým násilníkům, vyznavačům lupičského pěstního práva mezi jedinci i mezi národy, proti jejich spojencům i bezostyšným vlastizrádným přátelům po celém světě. Veliká, dávno nevídaná spontánní lidská solidarita se zvedá v odpověď na toto dávno nevídané lidské řádění. Pokrokový lid celého světa očekává, že Společnost národů splní konečně svou povinnost vůči svému řádnému členu, kterým španělská republika jest a apeluje na vlády všech demokratických států, především Anglie, aby si uvědomily svou povinnost vůči přepadené španělské demokracii. Roste živelně mohutná touha i vůle, pomoci přepadeným a za nás trpícím lidským bratřím. Avšak této spontánní touze a vůli chybí dosud organisace, úměrná velikosti tohoto hnutí a jeho cíle.

Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku, v němž se až dosud sdružily k pomoci podepsané organisace, učinil, co bylo v jeho silách. Posílal vagony potravin a největší jeho pomocí bylo vyslání úplného lazaretu, v ceně přes půl milionu Kč, který dnes již pracuje ve Španělsku. Nyní výbor organisuje pomoc pro evakuované děti, které byly dovezeny do Francie a převezme starost o jeden tábor těchto nevinných obětí barbarských válečných metod fašistické armády. Výbor však sám svými silami nestačí ani rostoucí potřebě pomoci ani nově vznikající potřebě podchytit a usměrnit spontánní lidskou vůli, pomáhat obětem nejstrašnější krvavé křivdy. Zejména nestačí oběma těmto potřebám po posledním otřásajícím ničení baskických měst i vesnic německým letectvem, kdy jsou ohroženy smrtí hladem statisíce bezbranných žen a dětí malého národa, ve chvíli kdy zachránily holý život před vražedným běsněním totalitního násilnictví.

A přece miliardy by se musily dnes lehce sejíti na záchranu lidských bratří i z nejnepatrnějších kapiček dárků, kdybychom pouze umožnili pomocný čin všem těm, kteří jsou dnes dojati, rozhořčeni a touží pomáhat.

Miliony, a za ně vagony nakoupených potravin musí se tím spíše sejít v naší republice, neboť ona vedle svého uraženého lidství je sama ohrožena týmiž dravci, kteří se snaží rozsápat tělo nešťastné španělské republiky.

Opřeni o tuto spontánní vůli našeho lidu, obracíme se na všechny jednotlivce, na všechny organisace a všechny závodní výbory v ČSR, aby se na svých místech sdružily k snadnějšímu organisovanému provedení této pomoci, aby utvořily místní výbory pro pomoc demokratickému Španělsku, a aby pak všechny své dary v zájmu usměrnění řídily na pražské ústředí, na adresu Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku, Praha II., Národní tř. 24.

VIVA LA LIBERTAD EN ESPAÑA!

Ať žije svoboda všeho lidského v národech i mezi národy!

Československá obec učitelská.
Dělnická akademie.
Družina čs. válečných poškozenců.
Mládež při družině čs. válečných poškozenců.
Deutscher Jugendbund.
Etické hnutí čs. studentstva.
Federace proletářské tělovýchovy
Hospodářská strana pokroková.
Chelčického mírová společnost.
Jednota pokrokového studentstva.
Jednotný svaz soukromých zaměstnanců.
Klub dělnických inturistů.
Levá fronta.
Levá fronta lékařů.
Liga pro lidská práva.
Lidová kultura.
Linksfront.
Literární skupina Blok.
Mezinárodní kulturní liga.
Mezinárodní mírová korespondence.
Náboženská společnost Unitářů.
Organisace učitelů a profesorů soc.-dem.
Petöfi Sandor Kör.
Prager Secession.
Právnické sdružení v ČSR.
Přítomnost, sdružení pro soudobou hudbu.
Sdružení náboženských socialistů.
Sdružení soc. dem. studentstva.
Sdružení pokrokových herců.
Samospráva dvouleté pedagogické akademie.
Socialistická akademie.
Solidarita.
Společenský klub čs. strany nár.-soc.
Společnost Th. dr. Karla Farského.
Spolek evangelických akademiků „Jeronym".
Spolek posluchačů architektury.
Spolek posluchačů filosofie.
Spolek posluchačů Husovy čs. ev. fakulty.
Spolek posluchačů um. prům. školy.
Strana míru a spolupráce všech národností v ČSR
Svaz DDOČ.
Svaz mladých.
Svaz pokrokových volných myslitelů.
Svaz přátel SSSR.
Svaz soc.-dem. lékařů.
Svaz učitelstva československého.
Syndikát ženské pracující inteligence.
Učitelská Unie.
Unie pro právo a svobodu.
Universa.
Volná myšlenka.
Vzájemnost.
Ženská liga pro mír a svobodu.
Ženský výbor pro pomoc španělským uprchlíkům.

Nezapomeňte

ještě dnes vyplnit takovou legitimaci:

na každém jednotlivci záleží!

P. T. _____

_____

JEST ČLENEM

VÝBORU PRO POMOC
DEMOKRATICKÉMU ŠPANĚLSKU

S JEDNORÁZOVÝM PŘÍSPĚVKEM

Kč _____

POKLADNÍK — PŘEDSEDA

990 IV. 37 T. a s.

Pro tebe a tvoji budoucnost jedu bojovat, dceruško moje !

ZDENĚK NEJEDLÝ:

VZBOUŘENÍ ANARCHISTŮ

Poslední zprávy o bouřích anarchistických v Katalánsku velmi znepokojily přátele demokratického Španělska, neboť stalo se tu něco, co z dáli pozorováno může se zdát být přímo katastrofálním nebezpečím pro věc lidové fronty. A nesporně je to úder vzad, který v této chvíli je přímo zločinem pro věc tohoto, vpravdě národního Španělska. Ale mají tyto události i svou jasnou stránku, a to jim dodává trochu jiný význam. Problém anarchismu v dnešním zápase Španělska proti fašismu je známý a nejožehavější problém od počátku těchto bojů, neboť španělský anarchismus není intelektuální anarchismus na př. někdejších ruských nihilistů. Je to vyznání lidové, vyvolané staletou historií Španělska, zejména jeho feudalismem, až do revoluce r. 1931 vlastně stále tu udržovaným, a jeho katolictvím. Nemožnost totiž jakéhokoliv uplatnění se lidu ve státním organismu i stálý útisk lidu státem naučil lid vůbec zavrhovat stát v jakékoliv podobě, neboť bylo mu zle za všech těch měnících se až dotud forem státu. A zejména v Katalánsku se to rozšířilo, kde k tomu přistoupil i národnostní odpor proti Španělsku. Katolictví pak všude a vždy mimoděk bylo úrodnou půdou anarchismu ve všech formách tím, že vůbec zbavovalo člověka jakékoli odpovědnosti za celek. I dospělo to zde k tomu, že anarchistický lid žil nebo aspoň toužil žít vůbec bez jakýchkoliv takových pout. Bez vlády, bez armády, bez centrálních úřadů. Jeho ideálem bylo dělat si každý co chce.

Válku však nelze vést takto neukázněně. Snad ze začátku, dokud šlo o první útoky tu na kasárna, tam na jednotlivou kolonu povstalců, ještě ano. Ano, tehdy vykonali anarchisté dokonce dobrou službu. Jsouce zvyklí i bojovat každý na svou pěst, vrhali se ihned, o své újmě, na povstalce, zmocňovali se zbraní, zkrátka konali přímo divy individuální statečnosti. Ale jakmile měli zbraně, stalo se jim ideálem toto: mít je pro sebe, pro svou obranu i zase pro svůj útok. A chodili s nimi proto i po Barceloně, v kavárnách s nimi seděli, a proti nepříteli tvořili si své fronty, kde dělali co oni chtěli. Což ovšem byl stav při delším vedení války neudržitelný. A rány jako byly ztráty Irunu nebo potom Malagy, učinily to každému zjevným.

Nastalo proto velké jednání, vychovávání, překonávání tohoto anarchismu k jednotě a pořádku, což byl ovšem proces těžký a zdlouhavý, neboť tu měli anarchisté zapřít samy základy své politické víry. Ale dařilo se to, a čím válka trvala déle a čím nebezpečenství bylo větší, tím lépe. I mezi anarchisty počalo převládat poznání, ža takto to natrvalo nejde, nemá-li být osvobozovací válka na konec prohrána a dosaženo opravdu toho, že především odborové organisace anarchistů, ale i jinak tisíce anarchistů daly se přesvědčit o nutnosti jak státní organisace, tak i jednotného vedení armády, má-li boj dojít nějakého konce. Ale ovšem zbylo i dost divokých, kteří se nedovedli takto přemoci, a když k tomu přistoupilo i popichování se strany jiných nespokojenců došlo k výbuchu.

K výbuchu, jak řečeno, nebezpečnému. Ale i poučnému a ve svých následcích bohdá i užitečnému. Již to je tu pozoruhodné, že to byla jen menšina anarchistů. Jejich odborové organisace s jinými zůstaly při jednotné frontě. Poměrně rychle bylo proto také vzbouření likvidováno. A více než to, znamenají proto nyní jeho následky. Anarchisté především nyní již vůbec nemohou si hrát na tak rozhodujícího činitele, jako dosud, když se ukázalo, že sami už nejsou jednotni. Prohrál to pak divoký anarchismus, čili myšlenka pevné organisace učinila tím velký krok kupředu. Barcelonská vláda pak vědomě se opřela o valencijskou vládu, což znamená i mezistátní upevnění jednoty bojujících sil demokratického Španělska, jak toho vidíme již první známky. Valencijská vláda silně uplatňuje již svou autoritu i v Barceloně, ale zejména na frontách vidíme toho již důsledky. „Mando unico", jednotné velení, kardinální požadavek lidové fronty a všech vojenských zodpovědných činitelů, je již ne-li uskutečněno, tedy před samým uskutečněním. Byl to tedy zlý řez. Ale řez, který nakonec uzdravuje. A tak barcelonské události, třebas samy o sobě smutné, nejsou nijak smutnou kapitolou v historii této války. Přinesly očistu, která může být lidové frontě a jejímu velkému a krásnému zápasu jen k dobru.

NOVÁ VLÁDA - NOVÝ DUCH!

Změna španělské vlády, jejímž předsedou byl jmenován profesor fysiologie na madridské universitě J. Negrin — který byl až dosud ministrem financí v kabinetu Caballerově — provede definitivní dovršení dosavadního vývoje od neorganisovaného dobrovolnictví k pevné organisaci a demokratické disciplině. Ve vládním prohlášení se praví velmi otevřeně a energicky, že vláda „bude udržovat neúprosně pořádek a nedovolí, aby došlo k excesům, kterých nemůže strpět žádná politická strana". To je přímá narážka na nedávné anarchistické povstání v Katalánsku.

Vládě jde také o lepší organisaci v armádě, a proto provádí sjednocení všech vojenských operací. Pro dobro státu má být provedeno i jednotné řízení politiky hospodářské. Při tom ovšem bude vláda zachovávat demokratickou odpovědnost vůči parlamentu. Od nové vlády se mnoho očekává. Zejména po stránce vojenské, poněvadž novým ministrem národní obrany byl jmenován Indalecio Prieto, který v dřívějším kabinetu osvědčil neobyčejné schopnosti jako ministr námořnictví a vzduchoplavby. Co vykonalo španělské letectvo pod jeho vedením, je všeobecně známo.

Nejrychlejší skončení války a osvobození země od vetřelců — to je hlavním programem nového kabinetu, k tomu směřují všechna jeho opatření. Přejeme si, aby energičtí lidé, kteří dnes stojí v čele španělského lidu, měli štěstí, přejeme si, aby tato vláda byla vládou konečného vítězství demokracie nad fašismem.

Oddíl vládního vojska v útoku. Vládní vojsko není v přesile, spíše naopak. Zatím však co obránci demokracie vědí, zač bojují, jejich protivníci jsou vojáci z donucení a za žold. Lidové Španělsko na frontě i v zázemí spojuje mohutná myšlenka boje za svobodu.

ANGEL OSSORIO Y GALLARDO:

PROČ JDOU KATOLÍCI S VLÁDOU

(PSÁNO PRO ČASOPIS „ŠPANĚLSKO")

Ustavičně a se všech stran se mne ptají, z jakých důvodů se ve Španělsku katolická hnutí připojila k vládě, a proč se jí zastávám já. Důvod je velmi prostý: protože zákonitá španělská vláda byla zrazena armádou, která se dala do služeb mezinárodního fašismu, a poněvadž ničemnosti dospěly až tam, že národní území bylo zaplaveno maurskými, německými, italskými a portugalskými vojsky. Jaká je v takové situaci povinnost člověka jako já, svobodomyslného po celý život, protifašistického ještě dřív, než fašismus byl vynalezen, bojujícího svým povoláním, slovem i perem proti každé tyranii? Přejít do tábora zrádců? Už jen předpoklad, že bych toho byl schopen, je pro mne nejhorší urážkou, jaká by se mi mohla učinit. Zavřít se ve svém domě a prohlašovat se za neutrálního? To je hanebná zbabělost, a kromě toho nemožná věc. V katastrofách, které Španělsko prožívá je neutrál stejným zločincem jako útočník. Těch, kdo mi dávají tuto otázku, se ptám zase já: kdyby se jednoho dne vzbouřili lidé vaší země, vedení fašisty proti vaší vládě a povolali na pomoc Němce, Italy a Marokánce, co byste dělali vy? Jsem naprosto přesvědčen, že byste se postavili po bok vládě, děj se co děj, poněvadž v tak hrozném neštěstí by vláda už neznamenala ty a ty lidi, ty a ty strany, nýbrž samotnou vlast. A tak, co byste vy učinili, to právě činím já.

A stanovisko katolíků se nezměnilo a nemohlo změnit, ani když vstoupili do vlády komunisté, ani když došlo k onomu ohromnému paradoxu, že anarchisté se stali ministry. Jejich vstup do vlády nezpůsobil nic jiného, nežli posílení stanoviska, jež jsem právě vyložil. Tito ministři, jakmile byli ve vládě, neprovozovali ani komunismus ani anarchismus. Hájí Španělsko a nic víc. Naším heslem musí být: „Všichni společně proti fašismu!" Kdyby katolíci se vylučovali z této posvátné jednoty, byla by to nejenom zrada vlasti, ale byla by to i nejneobratnější politika pro práva katolíků v budoucnosti.

Nevěřím v utvoření totalitní marxistické vlády. Dělnická masa je rozdělena na dvě poloviny mezi socialismus s tendencí komunistickou a mezi syndikalismus s tendencí anarchistickou. Nechybí úsilí spojit obě veliké organisace v jedinou. A jak jinak by se obě mohly dohodnout, leda tak, že každá v něčem ustoupí? Jedni žádají totalitní stát. Druzí touží po úplném potlačení státu. Jsou osudově nuceni setkat se uprostřed cesty.

Při tom ovšem, když se mluví o marxistické totalitě, zapomíná se, že v republice vystupuje mnoho živlů nemarxistických. Není marxistická malá buržoasie, jejíchž práv chce hájit každý. Nejsou marxisty mnozí rolníci, velmi početní zejména v Katalonii, ve Valencii a v Murcii, kde je rolnictví nejpokročilejší, a majetek nejvíce rozdělen. Není marxistickou většina baskického lidu, jehož příznačným rysem je jeho autonomistická horlivost i katolicismus . . . Ani intelektuálové podporující vládu z veliké části nejsou marxističtí. A tím méně jimi jsou katolíci, kteří se k ní připojili. Kromě toho a především, očekávat ve Španělsku proniknutí totalitního komunismu, znamená naprosto nechápat španělskou povahu, která je individualistická celým založením.

Pro katolíky nevznikne po vítězství žádný vážný problém. Ať se pak utvoří jakákoli vláda, bude nucena katolíky respektovat z těchto důvodů:

1. Protože anarchisté uznávají svobodu svědomí.
2. Protože komunisté už delší dobu dělají vůči křesťanům politiku „přátelsky vztažené pravice". Už dnes se v Madridě pomýšlí na obnovení katolického kultu.
3. Poněvadž ode dne vojenské zrady katolíci se těšili ve Španělsku naprosté svobodě, tak jak ji zaručuje ústava: a lze předpokládat, že poměry se budou vyvíjet i nadále stejným směrem.
4. Protože vláda nebude tak neobratná, aby chtěla zúčtovat s katolickými živly, které jí pomáhaly, zvláště s Basky. Dovedete pochopit, že by v den vítězství se vláda srazila s Basky? Tato domněnka se mi zdá nesmyslná.

Věřím tedy, že svoboda svědomí i vyznání budou pevně zajištěny. Dnes ovšem nemohu předpovídat, jaké budou vztahy republiky k církevní hierarchii. Nezapomínejte, že arcibiskupové, biskupové, apoštolští nunciové a veliká část kleru se chopili zbraní proti republice, dopustili, aby se kostely proměnily v pevnosti, odkud se střílelo do lidu, šli s povstalci a dávali jim rady, uveřejňovali paličské pastýřské listy, štvali do náboženské války, přirovnávali vojenskou zradu ke křížovým výpravám a Franca k sv. Ludvíkovi! Taková zaslepenost, zatvrzelá i nespravedlivá se zdá člověku až nemožnou. A protože to je politika světská, pouhá a ubohá světská politika, která nemá nic společného s božským posláním církve, je nutno, aby politické poklesky byly likvidovány politicky. Tato likvidace nebude snadná.

A pokud se týká katolíků samotných, bude jim vykonat veliký úkol – podporovat sociální reformy, místo aby jim překáželi, jak to vždycky činívali. Vzpomeňme si, že papežové uznali mnohá socialistická řešení za správná. Vzpomeňme si, že vždycky hájili soukromý majetek, avšak omezený jeho určením sociálním. Vzpomeňme si na bohatý program křesťanské demokracie (dělnické hnutí, snížení úroků, stíhání lichvy, odmítání nemravných zdrojů bohatství, potlačení monopolního a hrabivého kapitalismu, prvenství mravního citu v lidských věcech), a pochopíme, že křesťanští demokraté mají splnit veliké poslání. A nade všechno mají osvítit bojiště dvěma pravdami: jednou je převaha ducha nad jakýmkoli materialismem; a druhá, obrana lidské svobody proti jakémukoli utlačování.

Kněz, vyptávající se vládního důstojníka na běh operací

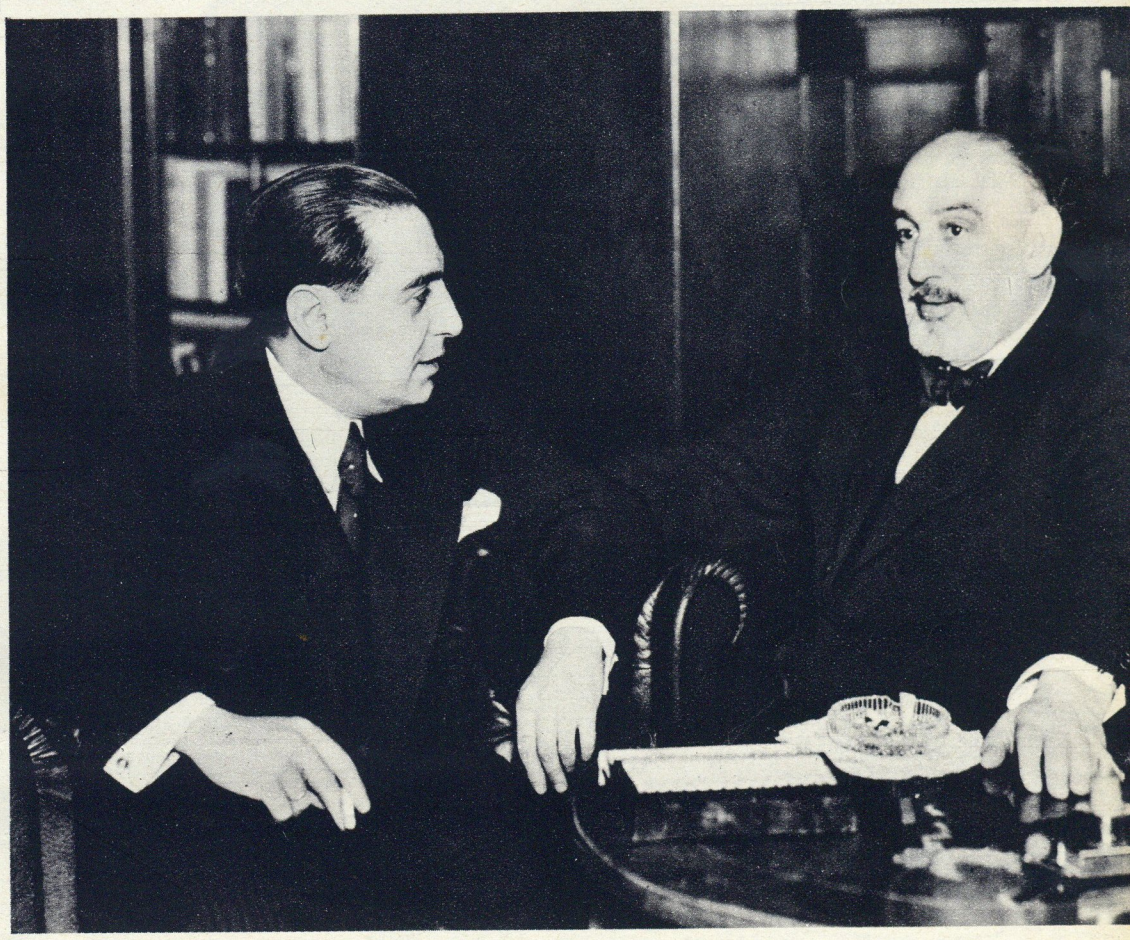

ANGEL OSSORIO Y GALLARDO
který před nedávnem navštívil Prahu a měl tu několik úspěšných přednášek, získal si srdce všech, kdo se s ním setkali. Gallardo, svým povoláním advokát, je vyslancem v Bruselu. Neobyčejně bystrý a vzdělaný muž má neodolatelný humor a vzácné kouzlo osobnosti. Na našem obrázku jej vidíme ve společnosti pražského vyslance Luize Jimeneze de Asúa.

← Mše baskických milicí před odchodem na frontu.

A tito katolíci zítřka nebudou dělat nic jiného než opak toho, co až dosud španělští katolíci dělali. Oni, místo aby se stavěli proti n a u k á m, které jsou hanebné, věnovali se urážení o s o b, které byly úctyhodné. A ujišťuji, že dělnické strany, všechny dělnické strany bez výjimky mají plno osob čestných a nesmírně důstojných, které katolíci zasypávali urážkami a pomluvami. To je nedůstojné a barbarské.

Moje stanovisko – a předpokládám, že je to stanovisko mnohých – je úplně jiné. Nejsem socialista, protože nepřijímám žádného učení, které chce úplně pohltit lidskou osobnost: věřím, že to nejsou hospodářské pohnutky, které hýbají svědomím, nýbrž naopak že to má být svědomí, které zasahuje do hospodářství; nechápu člověka jako bytost pouze produktivní; nepřipouštím, že člověk byl vytvořen státem, nýbrž naopak stát člověkem atd. atd.

Ale v oboru čistě hospodářském – už jsem to naznačil – má socialismus několik výtečných řešení. A kromě toho má mnoho ctnostných lidí, se skvělými mravními vlastnostmi. Socialisté i katolíci mohou projíti hodný kus cesty společně a v dobré shodě. A tam, kde se naskytnou rozpory – pramenící v tom co je podstatné a hluboké – každá strana má hájit svou věc jako vznešený odpůrce a nikoli jako zákeřný nepřítel.

(Přeložil L. Milde.)

Barcelonské ženy pracují pro frontu. Všechny dělnice pracují přes čas bez zvláštního příplatku, konajíce tak v zázemí svou válečnou povinnost.

Milicionářka v plné zbroji. Na frontě demokratického Španělska není málo žen. Už s první výzvou nastoupily a nastupují stále. Osvědčily se jako ukázněné, dobré družky v boji o svobodu.

←

→

Milicionářka na frontě pere kamarádům prádlo.

←

Dělnické čtvrti, kterým dávají přednost povstalecké aeroplány, jsou již skoro liduprázdné.

ŠPANĚLSKÉ ŽENY SPOLU S MUŽI

Jsou to stíny? Nikoli. Jsou to ženy bez domova, bez rodiny, na ssutinách svých domovů.

Ženy převzaly i těžkou a namáhavou práci v zázemí. Práci, kterou v míru nekonají. Dnes je však každého třeba.

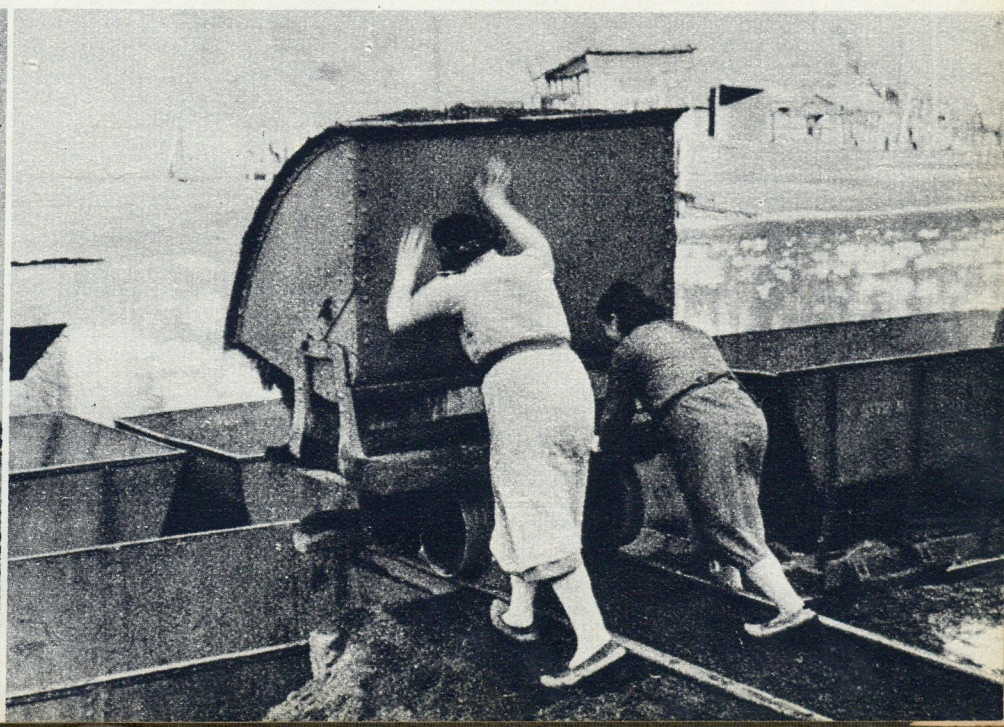

GUERN

Výjevy dvě hodiny po bombardování města.

„Podaří-li se nám vrhnout, om
palných a plynových bomb tel
myslová střediska, můžeme va
napsal generál von Teysen „P
branné vědy“.

A podle této teorie vojenských
se řídili němečtí letci, kteří roz
město Guernicu, postříleli ho
hřbili je pod troskami zřícenoh

Totální válka, válka proti d ob
ženám a dětem, proti bezbranic
Hrozná a zákeřná válka, n n

„Cílem bombardování,“ nap s
anglického listu Times, „hně
vilního obyvatelstva a ro k
rasy“. Jak to bylo?

„Německé bombardovací letob
velikých pum. Pět minut let
stejný počet pum. O čtvrt hzd
pokračovali v ničivém díle. do
přibývalo a pokračovalo. od

Město o 7.000 obyvatelích, nu
uprchlíků bylo pomalu, sysly n
osmi kilometrů jiná letadla ala
druhém.“

„Když přestaly výbuchy, let
vypravuje Maria Goitia, kta z
vstávaly vlasy na hlavě. Dřel
pumy zaněcovaly střechy, atn
pak sestoupila níže a střílem
se do domů, abychom untám
znovu donutil k útěku... js
Kolem mne hvízdaly kulidá
jsem přišla do polí, vlezlao
jsem si při tom obličej ale
skryta před těmi lotry...“

Z deseti tisíc lidí, kteří byli ce s
jenom dvě třetiny. Všichni byli
hynuli.

Guernica, historické město b
středisko národní kultury lexi

Teorie generála Teysena něm
písmene. Ale přece selhala se
byli zlomeni. Zničení jejichéh
roznítilo nenávist k pov kt
baskického lidu k tomuto mu

Baskové bojují.

A povstalci vraždí. Jejich ok
obci padá za obět jejich v vá
postavili i proti tomu, aby lzen
ohroženého nálety, ženy uří
odňat živý materiál pro je me

Ale přes to bylo odvezeno ti
Katolíci na celém světě koně sl
uveřejnily „Lidové listy“ u
v němž se na konec praví:

„Španělské události vyvolacit
vatelstvem, ženami a dětmans
pohnulo katolickou a demu z
aby podala pomocnou rukuz r
dali španělskou občanskou...
mimořádnému zájmu kato adr
se k této akci, diktované bliž
připojuje Holandsko, Belgne
Československo, cítící co obo
akce? Pomůžeme také my m
Španělska bez jakéhokoli r

Tato výzva platí nejenomech
vůbec pro všechny lidi, kterd

Statečnost Basků by náše n
kdybychom nechávali hyn a
bijí do posledního dechu zslos

NICA

ut, de tomu, tři sta tun zá-
h na fašistelská města a prů-
me slit válku do měsíce,“
en ve „Příručce novodobé

ských dců nového Německa
eří spá a rozmetali nešťastné
eli tisíc ho obyvatelů a po-
ícenýa hořících domů.

ti civilu obyvatelstvu, proti
branná nic netušícím lidem!
, ničero ničení!

napsaný svědek, zpravodaj
„bylajmě demoralisace ci-
rozmi kolébky baskické

letade objevilo, svrhlo šest
ut nafiletělo jiné a svrhlo
t hodi ozději tři Junkersové
le. A é doby bombardování
. Trv od 16·30 do 19·45.
ch, k ž nutno přičíst 3.000
ystemky ničeno a v okruhu
dla zavala statky jeden po

, bylyšet křik raněných,“
kterála z toho pekla, „až
Domořely, neboť zápalné
, a butno utíkat. Letadla
ílela lometů. Vraceli jsme
uniklilkám, ale požár nás
. . . ba jsem jako šílená.
ličky, já běžela dál. Když
zla jsdo křoví, rozdrásala
a ruale byla jsem aspoň
.“

li v Gice se jich zachránily
ni ost byli raněni nebo za-

sto, sol baskické svobody,
y přev existovat.

bylaplněna do posledního
la. Bavé se nepoddali a ne-
ch maného města jen ještě
ovstal kteří poslali katy
o vraném dílu.

h nál pokračují a obec po
vraje vášni. Povstalci se
y byli ezeni z Bilbaa, stejně
a dZuří, že jim má být
jejich lomety a pumy!

do beč tisíce nešťastných.
onají ně sbírky. Také u nás
o tto událostech článek,
ví:

oláva ucit s nebohým oby-
tmi. sťanské milosrdenství
mokrkou západní Evropou,
ku všez rozdílu, kteří strá-
ou vá . . . Baskové těší se
tolickápadní Evropy a když
láskk bližnímu a trpícímu
lgie, tane střední Evropa a
je svoboda, stranou této
y katkým Baskům a dětem
i rozo“

m pvšechny katolíky, ale
kteří ni srdce v těle.

ás dorve musela zahanbit,
nout y a děti těch, kdo se
za nvislost své země!

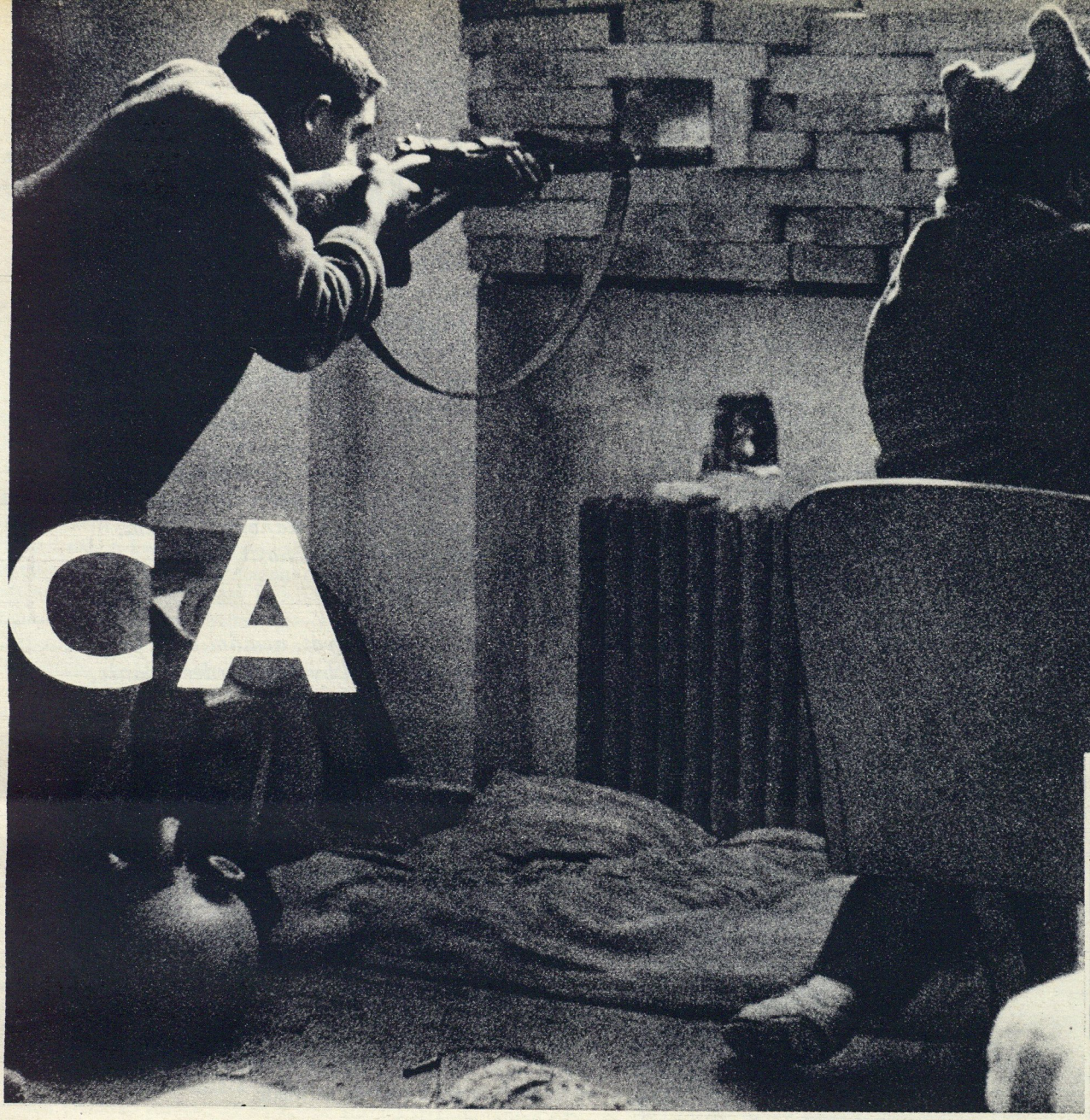

Poloprázdné byty se změnily v tvrze obhájců. ↑

Projev solidarity všeho republikánského obyvatelstva ve Valencii s hrdinnými obhájci vlasti, svobody a demokracie. ↓

Španělská města jsou poseta krásnými plakáty, které ukázňují činy obyvatel. „Mládež pokládá vojenskou povinnost za čest“, hlásí tento plakát. →

ST. K. NEUMANN:

Stydím se zpívat...

Stydím se zpívat o strašném boji,
stydím se zpívat, když jiní stojí
v železném dešti,
když jiní, drazí, bijí se těžce
s šílenstvím rabů zlatého měšce,
jenž vztekem třeští.

Stydím se zpívat, čpí větru přívod
krví, jež teče pro nás a život, a přes to musím,
abych se nezalk' hanbou a kalem,
nadějí, nemohoucností, žalem,
jimiž se dusím.

Stydím se zpívat, nemám však pranic,
čím vykoupil bych své srdce z vánic,
svou odpovědnost.
Jen slova, Španělsko, může dáti
chudoba má, dech, jenž se mi krátí,
zestárlá věrnost.

Stydím se zpívat a aspoň zpívám,
protože na ty, kdož mlčí, plivám,
jsou zradou vinni.
Na jejich hlavu krev tvého mládí.
Československou teprve zradí —
ne, už to činí.

Z knihy „Španělsko v nás".

← Trubač svolává k odjezdu na frontu.

↓ Nový nástup na frontu. Ženy zde dokazují, že rovnoprávnost s muži dovedou dokázat i tam, kde je nejtěžší: aktivně spolu s muži hájí a brání svobodu své vlasti, svých domovů a dětí.

M. RYBÁKOVÁ:

Kolektiv španělských uprchlíků v Bayonne

Co je tak zajímavého na bayonnském kolektivu, že o něm psaly všechny francouzské listy? Byl založen a spravován příslušníky národa, o němž se říká, že je individualističtější než všechny jiné.

Starobylé městečko Bayonne, krásné a zajímavé jako výstavní kus z musea, je tak blízké španělské hranici, že na počátku generálské vzpoury tu bylo slyšet střelbu z děl. A když se pak soustavně vyklizovaly španělské obce, nastal sem také příliv uprchlíků. V Bayonne byli na to připraveni. Městská správa dala k disposici uprchlíkům bývalou vojenskou nemocnici. Je to obrovský pravoúhlý komplex budov, jehož dvůr tvoří veliké náměstí. Mnoho Čechoslováků se na tuto nemocnici pamatuje. Za světové války byly zde vytvořeny první francouzské oddíly československých legionářů. Po světové válce ležela nemocnice ladem a zvolna propadávala zkáze. Jaký byl důvod, proč tak veliká, výhodně položená a krásná budova zůstávala nepoužita?

Že za Ludvíka XIV. a jeho nástupců začaly přicházet do módy voňavky a voňavkářský průmysl nabyl neobyčejného rozsahu, toho byla příčinou zajímavá okolnost: stavitelé totiž zapomněli v obrovské královské residenci, kde bydlilo na sta, ba na tisíce sluhů a komorníků – postavit klosety. Ve Versailles v pozdějších stoletích bylo opominutí dávno napraveno. V Bayonne, kde se architektům přihodilo totéž, provedli kanalisaci teprve příslušníci kolektivu uprchlíků, nevzdělaní a analfabetičtí obyvatelé nejzaostalejší španělské provincie Navarry.

Před jejich příchodem byla vykonána ohromná práce francouzskými dělníky. Skoro všechny okenní tabulky v budově byly vytlučeny, rámy chyběly, schody byly vylámány, dveře zmizely, ve střechách byly díry – to všechno se opravilo za neuvěřitelně krátkou dobu.

Jak se chovali uprchlíci? Byli to většinou ženy a děti, starci a nemocní. S počátku jenom někteří se ujali činné a opravdu kolektivní práce. K nim se však ponenáhlu přidávali ostatní, až na konec zůstalo stranou jenom několik zarytých individualistů. Zkušenosti brzy poučily uprchlíky o výhodách organisace.

Když byl kolektiv utvořen, stanovil si plán výstavby bayonnského domova, a začal ji s rozmyslem provádět. Nejdříve byla zřízena kanalisace. Potom pro hygienickou službu postavili uprchlíci „místnost pro intimní toaletu žen", pokoj pro lékaře a velikou vodní nádržku na praní prádla, které zároveň používají ke koupání. Všechny tyto místnosti jsou v přízemí, a bylo je možno zřídit teprve po vybudování kanalisace. Pak přistoupili ke stavbě vodovodu do vyšších poschodí.

V jiných částech traktu je škola. Španělští analfabeti se chtějí především učit, učit a učit! V bayonnském domově je osm tříd a navštěvují je děti všech španělských uprchlíků; učí se na nich španělsky, není tedy obav, že se národu odcizí. Pro nejmenší děti je tu opatrovna; škola má i svůj biograf, knihovnu a dílnu pro vázání knih. V jiné části budovy založili uprchlíci malou porodnici.

Také domácí hospodářství je zařízeno s rozmyslem do všech podrobností, prakticky a šetrně.

Veliké ložnice pro 200–250 lidí se proměňují velikými přestavbami v oddělené místnosti pro rodiny a pro malé skupiny lidí. A tak uprchlíci spojují kolektivismus s možnostmi soukromého života.

V bayonnském domově jsou truhlářské, zámečnické, krejčovské, obuvnické dílny, ba dokonce i holírna. Každý se může hlásit dobrovolně k práci, jaká se mu líbí. Každé oddělení má svého odpovědného vůdce, ale jinak o své práci se radí všichni společně a všichni společně ji vedou.

Touto skvělou organisací zvládli bayonnští velikou masu lidí (je jich tam přes tisíc) a učinili ji snášenlivou a svornou.

Podobné kolektivy, ovšem ne tak veliké a velkorysé, jsou i v táborech blízko Bayonne a v útulku pro rodiny. Přechodná stanice, odkud se posílají děti do rodin, je v pohraničním Perpignanu.

Francouzi pomáhají všem obětem války skvěle a obětavě. Desítky milionů franků již vydali pro veliké dílo pomoci a milosrdenství.

Ale poslední ohromný příliv uprchlíků z Baskicka, zejména z Bilbaa, vyžaduje další veliké náklady, které už jsou nad síly vyčerpaných francouzských organisací.

A tu je povinností všech dobrých lidí v jiných zemích, aby nenechali tisíce dětí a žen v bídě a bez pomoci. Československý výbor pro pomoc demokratickému Španělsku učiní po této stránce, co bude v jeho silách. Může učinit ovšem jen tolik, kolik mu dovolí štědrost našich občanů.

Všichni musíme něco obětovat, abychom zmírnili válečné hrůzy, abychom štvaným lidem, štvaným dětem a ženám, kteří ztratily svoje domovy, připravili po dobu války klidný a dobrý domov v cizí zemi, kde by aspoň zčásti mohly zapomenout na utrpení, která prožily.

→

Vpravo od shora dolů. Děti jsou odváženy autokary k lodi.

Pro všechny děti není dost vozů. Musí k přístavu pěšky.

Děti dostaly první snídani na francouzské půdě. Chudáci, tak už dávno nejedly.

Ale děti nejsou bez účasti na bojích matek a otců. Malý řečník a tábor kolem ukazují, že děti živě diskutují o událostech doma.

Španělští generálové chtějí vládnout

Dr. Ant. Sieberer.

Od leva: Vůdcové španělského povstání proti španělskému lidu: generál Mola, Qucipo de Llano, generál Franco, Cabanella.

Na druhé straně válčí srdnatí lidé pod vedením vůdců, o kterých dříve nikdo nevěděl. Vyrůstají z lidu a jsou s lidem srostlí. Na obrázku velitel Lister s italskými desertéry, o němž napsal český reportér Jan Dlabač do Lidových novin:

To je tedy ten slavný devětadvacetiletý Napoleon, jehož oslavuje celé Španělsko! Ano, je to nesporně mladý, energický muž sympatické tváře, klidného, avšak odhodlaného pohledu, zřejmě člověk již předem si jistý svou věcí. Mluví jen španělsky. Není ani voják z povolání, tím méně byl kdy důstojníkem. Dobrovolník, který se vypracoval od piky. Tedy opravdu krásný případ primitiva s velkým vojenským nadáním. Ještě před šesti měsíci tloukl na španělských silnicích štěrk. Je povoláním kamenník, vlastně cestář, když nebylo jiných možností výdělku. Odpovídá rozvážně a klidně na několik otázek.

„Už jsem se na to nemohl dívat, jak se italské divise pevně usadily v Brihueze a tlačily se stále naléhavěji na jihozápad podél hlavní silnice na Madrid. Situace byla denně zoufalejší, kruh se stahoval. Musilo se něco podniknout. Tři neděle jsem pracoval o plánu, který by nebyl nic náhodného, naopak. Byl jsem několikrát v Madridě u generála Miajy, který nakonec můj operační plán schválil, upravil a dal mi k disposici všecky síly, jichž mohl postrádat v Madridě. Nastoupilo vše, co jsme měli: řadové španělské vojsko milicionáři, dobrovolníci, mezinárodní brigáda. Vše pevně skloubeno pod vedením zkušených a spolehlivých důstojníků. A ovšem tanky. Také všecky, jichž jsme mohli jinde postrádat. Skutečná ofensiva pod mým velením. Věc se podařila; nemohlo být také jinak. My bojujeme za republiku a vlast, ti proti nám, třebaže jich bylo pětadvacet tisíc a dobře vyzbrojených nejlepším materiálem, válčí tu jen z donucení.

Občanská válka ve Španělsku je do značné míry válkou důstojníků proti lidu. Důstojnický sbor španělského vojska sestával převážně ze synků rodové nebo peněžní šlechty: tvořil proto na rozdíl od demokratických zemí kastu, sociálně ostře odlišenou. Snaha španělských důstojníků, účastnit se vysoké politiky nepochází ode dneška nebo od včerejška. Francisco Franco není prvním generálem, který se cítí povolán „spasit" svou zemi.

Španělská armáda však na rozdíl od katolické církve nesledovala jedinou politickou směrnici. V devatenáctém století byla především liberální a církvi nepřátelská, tak zvláště v občanských válkách proti Carlistům, úzce spřízněným s církví; ve XX. století stala se však hlavní oporou konservativců a spojencem katolických církevních hodnostářů. Stejnou zůstává při všech těch změnách jen ctižádost španělského důstojnického sboru být činným a rozhodujícím elementem ve španělské politice. Důstojnické svazy, tak zvané „juntas de defensa" zasahovaly ve XX. století do osudů země často víc, než samy vlády.

Příznačným příkladem k tomuto tématu je vzestup a pád generála Primo de Rivery. Jako důvěrník armády se stal r. 1923 diktátorem. Po nějakém čase cítil se dost silným, že rozpustil důstojnické junty, které jej provolaly za pána země. Způsobil ovšem jen to, že se důstojníci shromáždili do nových svazů, jenomže tajných a tentokrát namířených proti diktátorovi. Když později byl Primo de Rivera ohrožen poklesem pesety a rychle se vzmáhající oposicí, dal otázku důvěry svým původním přívržencům, armádě, právě tak jako ji předkládá ministerský předseda parlamentu. Dostalo se mu chladného odmítnutí — a za dva dni na to diktátor padl.

Španělská armáda nebyla jen podle svého zákonného určení výkonným orgánem a zbraní té které vlády, nýbrž měla vlastní výraznou vůli, která se však nespokojovala úlohou dělat pouze to, co bylo nařízeno s nejvyšších vládních míst. Španělská armáda byla — byť to vypadá sebe paradoxněji — anarchistickým prvkem v těle španělského státu. A není náhodou, že španělské slovo „pronunciamento" (vojenské povstání) přešlo skoro do všech kulturních jazyků, poněvadž jiné národy nemají tolik vojenských povstání, aby pro to měly zvláštní výraz. Roku 1870 napsal John Hay, státní sekretář a Lincolnův životopisec: „Španělská armáda je proniknuta od generála až po kaprála duchem vzpoury."

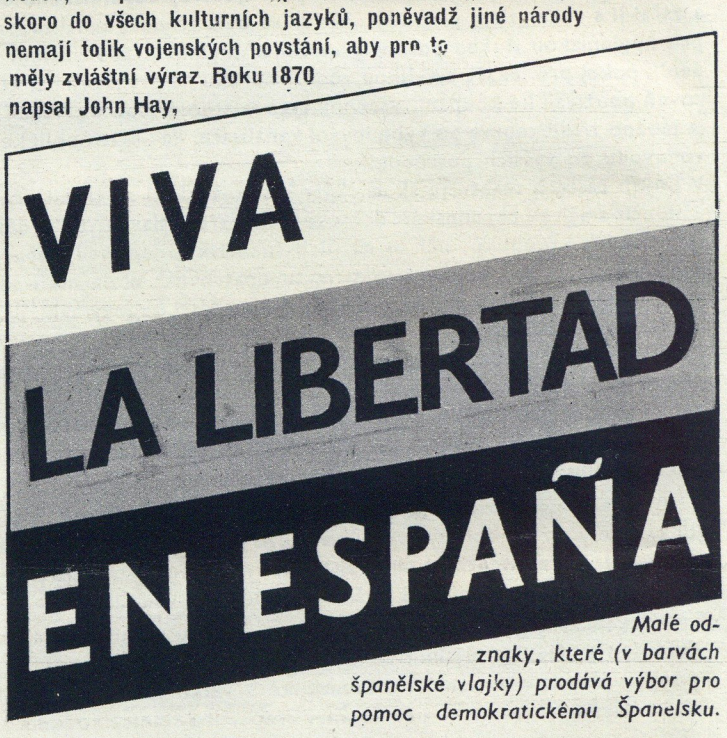

Malé odznaky, které (v barvách španělské vlajky) prodává výbor pro pomoc demokratickému Španelsku.

Ve španělské historii 19. století najdeme dlouhý seznam generálů, kteří rozhodně zasáhli do politického dění země. V šesti desetiletích od Napoleona až do první španělské republiky r. 1873 byla vláda většinou v jejich rukou. Vedle liberálních generálů Riega, Espartera, O'Donnela, byl to též konservativec Narvaez. První republika vznikla z moci generálů; po státním převratu generála Serrana následoval státní převrat generála Pavia. Jak zřejmo, o předchůdce generála Primo de Rivery, Franca a Molly není žádná nouze. Bylo by však chybou, kdybychom chtěli vykládat jejich činnost tím, že bychom posuzovali jejich cíle a možné úspěchy podle zkušeností s italským fašismem a německým nacionálním socialismem. Měřítka je možno brát jen ze španělských dějin a ze španělských poměrů.

Španělské vojsko bylo vždy — i v cizině — známo tím, že má nepoměrně veliký počet důstojníků. „K čemu potřebujeme tolik důstojníků? K tomu snad, aby ve vlastní zemi prováděli diktaturu?" Takové názory byly už dávno populární u mnoha Španělů, a nynější republikánská vláda vyhověla oprávněným výtkám, když snížila jejich počet na méně než polovinu. A tím si vysvětlíme, proč při povstání přešlo 90% důstojníků na Francovu stranu.

Em. V. Voska:

Kdo financuje španělské povstání?

Král a sedlák, Německo a Italie

Teta bývalého krále Alfonse XIII., 73letá Eulalie, která už dlouhá léta žije ve vyhnanství, poněvadž byla prostořeká a prozrazovala dvorní tajemství, prozradila, jak už je známo také z denního tisku i to, kolik vydal Alfons z rodinného jmění na Francovo povstání; toto povstání stálo za prvních deset měsíců už přes čtyři miliardy našich korun.

Stará paní naříkala, že musela prodat všechny své šperky, že členové královské rodiny zatížili svůj majetek hypotekami, že je to tolik stálo — a nikde nic.

K tomu poznamenává nejvážnější americký týdeník „Literary digest" ve svém pojednání o financiérech Francova povstání:

Kdyby byl státní převrat tak snadný, jak si to r. 1934 Franco a s ním i král představovali, bylo by stačilo nějakých dvě stě milionů korun královské rodiny na útraty dvoutýdenního boje, a ještě by zbylo 60 milionů na oslavy triumfálního návratu králova do Escorialu, kde prý bylo ukryto za 100 mil. Kč šperků, které prý ovšem už si vláda našla.

Ale nejenom král a Franco, ale i bývalý sedlák Juan March, syn židovského sedláka si myslil, že povstání brzo zvítězí. March začal bohatnout tím, že pašoval tabák a hedvábí na Baleárské ostrovy. Ve světové válce půjčoval své pašerácké lodi za drahé peníze válčícím státům, prodával nesmírně draho boty, vepře, ba půjčoval za poplatek i špiony. Po válce spekuloval s pozemky a se španělským cukrem, vydělával na chemikaliích, na uhlí a na monopolním prodeji sovětského petroleje. Jeho tabákové pašeráctví tak vzrostlo, že Primo de Rivera, když se stal diktátorem, byl nucen mu přiznat i tabákový monopol, aby od něho vůbec dostal nějaké daně.

Juan March, dnes už starý, plešatý pán financoval Francovo povstání, a platil, až to bolelo. Za devět měsíců povstání vydal nejméně 70,000.000 dolarů (přes půldruhé miliardy korun).

A přes to je dnes povstalecká bilance smutná. Se vším co dostali od krále (200 milionů), od Juana Marche (půldruhé miliardy), od přátel v severní a jižní Americe a v Anglii (100 mil.) nemohou ani zdaleka uhradit válečné náklady.

A tak zbývají jako financiéři Berlín a Řím. Juan March a bývalý král pracovali už před revolucí v Římě, syn Primo de Rivery a generál José Sanjurjo zabitý 4 dny po revoluci byli několik týdnů v Berlíně u generála Faupela, který je nyní Hitlerovým hlavním zástupcem ve Francově táboře.

V Berlíně i v Římě byl sjednán úvěr za sliby důlních koncesí, a jednalo se tam také o dodávky rudy po dobu revoluce, bude-li to možno.

Německo mělo dostat za válečné dodávky měď, železnou rudu a jiné kovy, Italie zemědělské produkty a mineralie.

Kromě toho dostal Franco značné částky za vývoz pomerančů a vína do Anglie.

Cizí valuty získané vývozem soustředil všechny ve svých rukou a vypláce za ně svoje znehodnocené pesety. Za jednu libru dával jen asi polovinu její skutečné hodnoty.

Nyní ovšem, když vítězství nenastává a válka nemá konce, nejsou už Anglie a Německo tak ochotny poskytovat úvěr.

Z vlastního španělského zlata, jehož bylo uloženo ve španělské bance asi za 21.750,000.000 Kč nedostal Franco ani pesetu. Má je od počátku vláda, která tento zlatý poklad převezla do Valencie, když opustila Madrid; jeho část je ve francouzské bance v Paříži.

Kromě toho má vláda výhodu, že ovládá nejúrodnější a nejprůmyslovější španělské provincie, na které v normálních dobách připadalo 80% všeho vývozu.

Přes to však, že Francova situace je hospodářsky tak neutěšená, že i po stránce vojenské má neúspěchy, nechtějí dosud ani Němci, ani Italové Franca opustit. Aby zachránili svoje dosavadní investice, posílají do Španělska další letadla, lodi a výzbroj.

Jistě však ztrácí Franco ustavičně na sympatiích v celém světě, i v těch státech, které ho dosud podporují.

V demokraciích právě ten fakt, že udělal koncese cizím mocnostem, aby za něho bojovaly ve španělské zemi, že on, nacionalista vyprodává Španělsko a dělá hospodářské ústupky, vzbudily proti němu veliké rozhořčení i u těch, kdo mu z politických důvodů přáli. Není náhodou, že už dnes u nás v denních listech se přestává mluvit o jeho armádě jako o „národním vojsku", a že stále nové skupiny našich organisací a politických stran se od něho odvracejí . . .

Dnes už také u nás každý ví, že madridská vláda bojuje nejen za sociální spravedlnost, nejen za demokracii, ale také za celistvost státu, za národní samostatnost, ba za nejzákladnější princip sebeurčení národů, za princip, který byl nejúčinnější součástí Masarykova programu v době světové války.

Nepřátelé národa: bedny s německým střelivem zaslané do Sevilly, byly ukořistěny milicionáři.

Španělské děcko vedle bomb německé výroby, bomby, které zničily Guernicu a Durango a zavraždily sta takových malých, nevinných a neválčících dětí. Hrdinství generálů a jejich spojenců . . .

NAŠE VÝPRAVY - VZORNÉ VÝPRAVY

JEĎTE S NÁMI LEVNĚ K MOŘI

do nejkrásnějších evropských lázní

První odjezdy 12. června a pak celou sezonu:

ČERNÉ MOŘE.
Populární rumunská pláž
CARMEN SYLVA
Na cestě prohlídka Bukurešti.
Třínedělní výpravy
Kč 1080.—.

ADRIE.
Zelená perla slunné Adrie
RICCIONE
Prohlídka Benátek. - Výlety do Florencie, San Marina, Gradary.
Čtrnáctidenní výpravy
Kč 1250.—.

FRANC. RIVIERA.
Královna azurového pobřeží
JUAN LES PINS
Monte Carlo, Monaco, Menton, Cannes, Nizza, Antibes, Grasse, Marseille.
Čtrnáctidenní výpravy
Kč 1490.—.

ČERNÉ MOŘE.
Vedoucí pláž Bulharska
SV. KONSTANTIN
u Varny. Návštěva Cařihradu.
Třínedělní výpravy
Kč 1320.—.

Jest 7 zázraků světa, ale jediná . . . . . .

PAŘÍŽ A JEJÍ SVĚTOVÁ VÝSTAVA

Od 20. června osmidenní zájezdy každou neděli za zcela výjimečnou cenu

Kč 1280.— s jedinečným programem!

Na Jadran do Sušaku a Splitu zvláštním vlakem každou sobotu Kč 450.— a Kč 490.—.

Bohatý program vděčných autokarových výletů:

Napříč Slovenskem, Rakouské Alpy, Západočeské lázně, Kolem republiky

Ve svém zájmu svěřte nám starost o svou dovolenou! Vyžádejte si prospekty!

Cestovní a lázeňská poradna a. s. Melantrich, Praha II., Václavské n. 42. Tel. 214-51.

Na prázdniny, s námi ztrávené, v životě nezapomenete!

D 37 — Scéna z hry Vojna.

ŠPANĚLSKO - JAKÉ JE

poznáte z knih:

Karel Čapek:
VÝLET DO ŠPANĚL
5. VYDÁNÍ
S OBRÁZKY AUTOROVÝMI. 28 Kč, VÁZ. 38 Kč, V POLOKOŽENÉ VAZBĚ 48 Kč.

John Gunther:
EVROPA - JAKÁ JE
10. VYDÁNÍ
BROŽ. Kč 45·—, VÁZANÉ Kč 60·—. ● DODÁ KAŽDÝ KNIHKUPEC

PRAHA **FR. BOROVÝ** BRATISLAVA

VKLADY *nejlépe spravuje*
Všeobecná dělnická záložna v Praze II, Hybernská č. 7.

Oznamte nám adresy svých známých, zašleme jim ukázkové číslo!

Žádejte všude náš nový časopis

Její boky počaly odstávati.

Švadlena se bojí o svou dobrou postavu.

Tato švadlena byla přirozeně znepokojena, když začala přibývati na váze. Věděla, jak je pro ni důležité, dobře se oblékati. Proto není divu, že byla okouzlena výsledkem, dosaženým pomocí Kruschen Salts. Čtěte, jaká změna se s ní stala:

„Nevím, bude-li Vás zajímati, jak jsem ráda, že jsem se zbavila viditelné vrstvy tuku na bocích. Jsem švadlena a je samozřejmě nanejvýš důležité, aby mně mnou zhotovené šaty dobře padly. Jistě si můžete představiti, jak mně bylo, když mé zákaznice pozorovaly, jak tloustnu. Teprve před 6 týdny jsem začala užívati Kruschen Salts a výsledek byl, že celá vrstva tuku zmizela. Moje paže i ramena zkrásněla a můj celkový stav se o mnoho zlepšil. Doporučila jsem Kruschen Salts několika svým zákaznicím, které potkal podobný osud.“ Paní L. J.

Soli v Kruschen Salts obsažené pomáhají vnitřním orgánům vylučovati každodenně ony odpadové látky, které tělo obtěžují. Potom pozvolna ošklivý tuk mizí — ovšem pomalu, ale jistě.

Objednávám Il. čas. Španělsko a zasílám současně předplatné na

*) 6 čísel po Kč 2·— 12·—
5 „ 10·—
4 „ 8·—
3 „ 6·—
2 „ 4·—

Zároveň poukazuji na tiskový fond Kč .....

Jméno .....

Zaměstnání .....

Přesná adresa .....

*) Nehodící se škrtněte!

Časopis zašlete na následující adresy:

.....

.....

.....

Vložte do obálky a známkujte 30 hal.

Knihkupectví

Illustrovaného časopisu

ŠPANĚLSKO

PRAHA II.,

Národní tř. 24.

Majitel a vydavatel Em. V. Voska. Odpovědný redaktor Dr. L. Milde. — Redakce a administrace Praha II., Národní tř. 24. Telefon 244-84. — Vychází v Praze jednou měsíčně a předplatné činí za 6 čísel Kč 12·—. — Tiskl Melantrich a. s. Praha-Smíchov, Husova 20. — Užívání novin. známek povoleno řed. pošt a telegrafů č. j. 117.512/III.a-1937. – Dohlédací a podací úřad Praha 25.

Baskičtí footballisté v Praze

Hráli s representační XI Prahy 2 : 3 a nadchli. Důstojní representanti své země nedobyli vítězství v číslicích, ale u každého, kdo je viděl.

Sportovní Praha a četní přátelé španělské republiky se těší na brzkou shledanou u nás a naši representanti na zápas ve svobodném Bilbau.

→

Radost z vykonané práce

je vždycky veliká a posilující. Chcete býti klidni ve víru a chaosu denních událostí? Pomáhejte nám usilovně v naší práci! Kolportéři, organisace, jednotlivci, všichni pokrokoví lidé, kteří hájíte demokracii, přičiňte se co nejvíce o rozšíření a prodej našeho časopisu

„ŠPANĚLSKO"

Nezapomeňte nám hlásit adresy známých, kteří by si rádi předplatili náš list.

Slibujeme vám, že budeme věrně konat svoje povinnosti: hájiti španělskou demokracii, podporovat ji v nejtěžších chvílích a tím připravovat její konečné vítězství.

Redakce. — Administrace.

O. Kokoschka, 1937: Federico Garcia Lorca

Nejslavnější cellista triumfoval v Praze

Pablo Casals, virtuos na cello světového jména, je v Praze vždycky vítaným hostem. Jeho poslední vystoupení v Praze, kdy se zavděčil nadšenému obecenstvu zejména přednesem Dvořákova cellového koncertu, bylo pravým triumfem. Vyvolávání nemělo konce a posluchači si na konec potleskem, který trval jistě nejméně deset minut, vynutili od oblíbeného mistra přece jen ještě přídavek. O smýšlení Casalsově svědčí jeho věnování našemu listu, které zde uveřejňujeme.

→

Portret GARCIA LORCY

← od O. Kokoschky dostanete ve Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku za

2 Kč.

Jste už členy

Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku?

STUDENTI HRAJÍ DIVADLO.

Studentská mládež španělská bojuje i ve válce na druhé důležité frontě, na frontě kulturní. Každou neděli vyjíždějí ve velikých, úplně obsazených autobusech na venkov. Studenti mají s sebou přenosný kinematograf nebo radio, gramofon, četbu pro vesničany a — divadelní kulisy. Obecenstvo, sedláci, selky a děti, je nadšeno novou podívanou a odměňuje kulturní pracovníky živým potleskem.

↓

SBORNÍK

80 československých a cizích předních spisovatelů a umělců „Španělsku" za 9·– Kč.

Serie 6 různých kusů pohlednic s výjevy španělské občanské války za 6·– Kč.

Španělsko

Na palubě vládní lodi s baskickým praporem